БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 34 (5962) | 1950 оной февралиин 15, среда | Сэн 20 мүнгэн

Партийна хүдэлмэриин хэмжээе эсэшэ сусашагүй дээшэлүүлхэ

Һүүлэй үедэ олон районуудта ба городуудта районно ба городской партийна конференцинүүд, хэдэн областьнууд ба хизаарнуудта — областной ба хизаарай конференцинүүд болоо. Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд ба конференцинүүд болбол партийна организацинуудай суглуулһан эмхидхэлэй-партийна ба партийно-политическэ хүдэлмэриин угаа ехэ дүй дүршэлые согсолхо хэрэгтэнь тэдэнэртэ туһалба.

Коммунистнууд болбол өөһэдынгөө партийна организацинуудай ажал-ябуулгада идейнэ хэмжээнэй ба большевистскэ эмхидхэлэй дээшэлһэниие, олониитэтэй партийна организацинуудай холбоо барисаанай бэхижэһэниие, ажахын болон культурна байгуулалтын бүхы участогуудые хүтэбэрилгын шанарай һайжарһаниие тэмдэглэбэ. Партийна организацинуудай эдэбхи ба үүсхэлтэ ажал-ябуулгань ургаа. Табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлдэ партийна организацинууд болото хүтэлбэрилхы һуури эзэлээ.

Тэрээнтэй хамта коммунистнууд болбол өөһэдынгөө тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хэһэнэй үндэһөөр, партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи хэдэн ехэ дутагдалнуудые элирүүлһэн, эдэ дутагдалнуудые зайлуулха замуудые тодорхойлон хараалһан байна.

«Өөрыгөө шүүмжэлгэ болбол большевизмын арсеналда байгаа зайлашагүй шухала ба саг үргэлжэ хэрэглэгдэдэг зэмсэг мүн, тэрэ хадаа большевизмын өөрынь уг удхатай, тэрэнэй революционно үзэлтэй таһаршагүй холбоотой юм» гэжэ нүхэр Сталинай хэлэһэн заабарие тоосоото-һунгуулиин суглаанууд ба партийна конференцинүүд дээрэ большевистскэ принципиальна шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые зоримгойгоор ба эрид шууд дэлгэрүүлһэн ябадал эли тодоор гэршэлэн баримтална.

Хэдэн конференцинүүд дээрэ нютагай партийна органууд болбол хүтэлбэриин хойрог нобшо-канцелярска методэй түлөө, партиин доторой демократиин принципүүдые эбдэһэнэй түлөө, эхин партийна организацинуудай ажалые ба хүдэлмэриие анхардаггүй байһанайнгаа түлөө шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байна.

Жэшээлхэдэ, райком хадаа өөрынтөө ажал-ябуулгые удаашаар шэнэдхэн зохёоно гэжэ Ленинградай Кировскэ районой конференци дээрэ заагдаһан байна. Райкомой инструкторнууд эхин организацинуудта үдэр бүриин туһаламжа хүргэхын орондо, шиидхэбэриингээ дүүргэлтые шалгахын орондо өөрынгөө ехэнхи сагые элдэб үнгын мэдээнүүдые суглуулха хэрэгтэ зорюулдаг байһаар. Заримдаа энээнһээ боложо районой хэдэн предприятинуудта партийна суглаануудай үүргэ доошолуулагдаһан байба, суглаанууд тон үсөөн үнгэргэгдэдэг, тэдэнэртэ бэлэдхэл хангалтагүйгөөр хэгдэдэг байгаа.

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд ба конференцинүүд идеологическа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулаа.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые Украинын КП(б)-гэй горкомой зүгһөө хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг байһаниинь Харьковска городской конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Политһургуулинуудта ба кружогуудта занятинууд заримдаа идейнэ бага хэмжээндэ үнгэрдэг, пропагандистнууд горкомой зүгһөө ёһотой туһаламжа абадаггүй, марксистско-ленинскэ теориие коммунистнуудай бээ даажа шудалха ябадалай хойноһоо хиналта һулаар табигдана гэжэ делегадууд зааһан байна.

Эдэ баримтанууд юун тухай хэлэнэб? Идеологическа хүдэлмэридэ зарим партийна комитедүүдэй шухала анхаралаа үшөө хандуулдаггүй тухай, манай кадрнуудай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлээгүй һаа, тэдэниие марксизм-ленинизмын революционно теорёор хододоо, саг үргэлжэ зэбсэгжүүлээгүй һаа, ажахын ба культурна байгуулалтын практическа асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ болохогүй гэжэ тэдэнэрэй мартаһан тухай эдэ баримтанууд хэлэнэ.

Ажахые хүтэлбэрилхэ талаар партийна органуудай хүдэлмэридэ байгаа ехэхэн дутагдалнууд хэдэн конференцинүүд дээрэ тэмдэглэгдээ. Жэшээлхэдэ, Кировскэ областной конференциин делегадууд болбол Обкомнай заримдаа хүдөө ажахын органуудые һэлгэдэг, жэжэ бага юумэнүүдээр һамаардаг, партийно-политическэ хүдэлмэри тухай мартадаг гэжэ зүйтэй зүбөөр зааһан байна. Энээнэй эсэстэ колхозууд ба МТС-үүдтэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр үнгэргэдэг, новаторнуудай үнэтэ үүсхэлнүүд саг соогоо дэмжэгдэдэггүй ба дэлгэрүүлэгдэдэггүй байгаа.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд ба конференцинүүд дээрэ коммунистнуудай табиһан асуудалнууд тон үргэн ба олон янзын байна. Кадрнуудые большевистскээр хүмүүжүүлгын, тэдэниие зүбөөр шэлэлгын ба хубаарилан табилгын асуудалнууд үгэ хэлэлгэнүүдтэ ехэ һуури эзэлээ. Тиихэдэ эхэнэрнүүдэй дунда ябуулагдаха хүдэлмэридэ ба хүтэлбэрилхы тушаалнуудта эхэнэрнүүдые дэбжүүлгэдэ анхарал шангадхаха шухала гэжэ онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

Большевигүүдэй хүсэн, коммунистнуудай хүсэн юуб гэхэдэ, тэдэнэр болбол манай партиие тойруулан олон миллион партийнабэшэ эдэбхитэдые жагсаажа шададаг, олониитые һургахаһаа гадна, мүн олониитэһээ саг үргэлжэ һургаал абадаг байна.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудта мүнөө бүхы орон соо дэлгэрһэн бэлэдхэл олониитэтэй парторганизацинуудай холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхын тулада угаа ехэ удхашанартай гэжэ тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд ба конференцинүүд өөһэдынгөө шиидхэбэринүүд соо тон зүб тэмдэглээ.

Һунгуулиин кампаниин үдэрнүүдтэ үргэн олониитэ хүдэлмэришэдтэй, колхознигуудтай, интеллигенцитэй партийна организацинуудай холбоо барисаань үшөө ехээр бэхижэхэ ёһотой. Энээнэй тулада бүхы партийна организацинууд болбол олонитын ургажа байгаа политическэ ба ажалай эдэбхиие большевистскээр толгойлхо, арадай ажахын шухалын шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэбэрилгэдэ — предприяти бүхэнөөр табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ, хабарай тарилгада колхоз, совхоз, МТС бүхэнэй жэшээтэ һайнаар бэлэдхэлгэдэ энэ эдэбхиень зорюулха ёһотой. Коммунистнууд ба комсомолецууд хадаа дайнай һүүлэй сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө город ба деревниин ажалшадай социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй толгойлхо уряалтай.

Партийна организацинууд хадаа олон янзын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Партийна органуудай тоосоонууд ба һунгалтанууд болбол парти доторой ба ниитын-политическэ хүдэлмэриин ехэ дэбжэлтэ үүсхэдэг гэжэ практика харуулна. Зорилго хадаа коммунистнуудай шүүмжэлэлэй бүхы ажаглалтануудые, бүхы үнэтэ, шухала дурадхалнуудые хараадаа анхаран абаха, тоосоото-һунгуулиин суглаануудай ба конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые үдэр бүхэндэ шалгажа байха хэрэг болоно. Энэ хадаа бүхы партийна хүдэлмэриин хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ шухалын шухала услови мүн.

(«Правдын» февралиин 13-най түрүү бэшэгһээ).

СОВЕТСКЭ АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

Манай ороной городууд ба тосхонуудта ажалшадай һунгалтын урдахи суглаанууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр үргэлжэлһөөр. Советскэ хүнүүд хадаа арадуудай агуу ехэ вождь ба багша

Иосиф Виссарионович СТАЛИНИИЕ

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта өөһэдынгөө нэгэдэхи кандидат болгон хаа хаанагүй дэбжүүлнэ. Олон тоото суглаанууд дээрэ ажалшад хадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин, А. Н. Косыгин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, М. Ф. Шкирятовые дэбжүүлнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар советскэ арадай эрхим хүбүүд ба басагад — хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэнэ.

☆ ☆ ☆

УКРАИНСКА ССР

Ковель станциин түмэр замай хүдэлмэришэд һунгуулиин Ковельскэ округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар кранай машинист **Анна Иосифовна Приймачугые** дэбжүүлээ.

Заболотьевска леспромхозой модо отолгошодой суглаан һунгуулиин Камень-Каширска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **Леонид Романович Корниецые** дэбжүүлээ.

Киевскэ областиин, Тельновско районой, «Здобуток Жовтня» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Уманска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар колхозой түрүүлэгшэ **Федор Иванович Дубковецкиие** дэбжүүлбэ.

Конотовско районой «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Конотовско округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар колхозница **Ефросинья Ивановна Шкулипае** дэбжүүлээ.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ Старо-Краматорска машина бүтээлгын заводой коллектив һунгуулиин Краматорско округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар токарь **Яков Николаевич Шарабаниие** дэбжүүлээ.

Харьковска «Серп и Молот» заводой коллектив Харьковско-Дзержинскэ һунгуулиин округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар УССР-эй наукануудай Академиин орлогшо-президент **Евгений Оскарович Патониие** дэбжүүлээ.

Харьковска «Свет шахтёра» заводой коллектив һунгуулиин Харьковско-Ленинскэ округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Украинын КП(б)-гэй Харьковска Обкомой нэгэдэхи секретарь **Виктор Михайлович Чураевые** дэбжүүлээ.

БЕЛОРУССКА ССР

«Красный пахарь» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Полоцко округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар колхозой түрүүлэгшэ **Лидия Андреевна Грецкаяе** дэбжүүлээ.

Гомельско областиин, Стрешинскэ районой «Комсомол» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Богачевско округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар колхозно агроном **Ефросинья Адамовна Страковичые** дэбжүүлээ.

Кировэй нэрэмжэтэ Борисовска комбинадай коллектив һунгуулиин Борисовска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Белоруссиин КП(б)-гэй Минскэ Обкомой секретарь Советскэ Союзай Герой **Василий Ефимович Чернышевые** дэбжүүлээ.

Новогрудска трикотажна фабрикын коллектив һунгуулиин Новогрудска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Любчанска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Анна Трофимовна Кумецые** дэбжүүлээ.

УЗБЕКСКЭ ССР

Термезскэ хлопок сэбэрлэлгын заводой коллектив һунгуулиин Термезскэ округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар городской больницын врач **Шарифа Тураджановае** дэбжүүлээ.

Кашка-Дарьинска областиин, Каршинска районой, «14 лет октября» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Каршинска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Дхуджум» колхозой түрүүлэгшэ **Махфират Джумаевае** дэбжүүлээ.

Ташкент-Товарный паровозно депогой коллектив һунгуулиин Ташкентско-Ленинскэ городской округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар тепловозой машинистын туһалагша **Дехкан Султановые** дэбжүүлээ.

Кассансайска МТС-эй коллектив һунгуулиин Наманганска хүдөөгэй округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Узбекистанай КП(б)-гэй Наманганска Обкомой секретарь **Нуритдин Акрамович Мухитдиновые** дэбжүүлээ.

Кокандска механическа заводой коллектив һунгуулиин Кокандска городской округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Ферганска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Бузрук-Ходжа Усман-Ходжаевые** дэбжүүлээ.

Кашка-Дарьинска областиин Шахрисябзска МТС-эй коллектив һунгуулиин Шахрисябзска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар областиин уһанай ажахын управлениин начальник **Бекмурат Усманович Умановые** дэбжүүлээ.

Кара-Калпакска АССР. Чимбайска МТС-эй коллектив һунгуулиин Чимбайска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Бегзада Кожалепесовые** дэбжүүлээ.

КАЗАХСКА ССР

Чимкентскэ өөхэ-тоһоной комбинадай коллектив һунгуулиин Чимкентскэ городской округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар инженер **Ханифа Алибаевае** дэбжүүлээ.

Зүүн-Казахстанска областиин Заульбинска МТС-эй механизаторнууд һунгуулиин Усть-Каменогорско округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Казахска ССР-эй элүүрые хамгаалгын министр **Сибугатулла Карынбаевые** дэбжүүлээ.

Иргизскэ районой «Карасай» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Актюбинска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Карасай» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой **Утеу Кудайбергеновые** дэбжүүлээ.

Зыряновска рудоуправлениин горнягууд һунгуулиин Зайсанска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Казахстанай КП(б)-гэй Зүүн-Казахстанска Обкомой нэгэдэхи секретарь **Хабир Мухарамович Пазиковые** дэбжүүлээ.

Алма-Атинска районой, «Луч востока» артелиин колхознигууд һунгуулиин Алма-Атинска хүдөөгэй округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Казахстанай КП(б)-гэй Алма-Атинска Обкомой секретарь **Джакипбек Джангозиниие** дэбжүүлээ.

ГРУЗИНСКА ССР

Сигнахска районой 26 Комиссарнуудай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Таласска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар малажалай Грузинска научно-шэнжэлэлгын институдай директор **Арчил Георгиевич Натрошвилиие** дэбжүүлээ.

АЗЕРБАЙДЖАНСКА ССР

Кубинска районой Багировай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд һунгуулиин Хачмасска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Азербайджанска ССР-эй хүдөө ажахын министр **Имам Дашдамир Оглы Мустафаевые** дэбжүүлээ.

Масаллинска районой Чапаевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Масаллинска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Касптанкер» пароходствын начальник **Махмуд Джафар Кули Оглы Рагимовые** дэбжүүлээ.

Маразинска районой, Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Шемахинска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар партиин Кировабадска горкомой секретарь **Ага Мирза Али Оглы Ахмедовые** дэбжүүлээ.

Нахичеванска АССР. Норашенска районой, Майн 1-нэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй һунгалты урдахи суглаан һунгуулиин Енгиджинскэ округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баку городой хүүгэдэй № 11 байшангай директор **Бахар Амир Али Кызы Агаларовые** дэбжүүлээ.

ЛИТОВСКО ССР

«Кауно Аудиняй» гэжэ Каунасска торго нэхэлгын фабрикын коллектив һунгуулиин Каунасска городской округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар нэхэлгын цехын мастерай туһалагша **Пятрас Ионович Вайчюнасые** дэбжүүлээ.

Ионишкска уездын «Виршитис» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Шяуляйска хүдөөгэй округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар колхозой түрүүлэгшэ **Алоизас Игнович Казакевичюсые** дэбжүүлээ.

«Обеляй» совхозой коллектив, Обельскэ волостиин колхознигууд ба үмсын ажалта таряашад һунгуулиин Утенскэ округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар генерал-майор **Иван Иванович Мацияускасые** дэбжүүлээ.

Таурагска мяханай комбинадай коллектив һунгуулиин Таурагска округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Литвагай КП(б)-гэй ЦК-гэй эхэнэрнүүдэй дунда ябуулха хүдэлмэри эрхилдэг таһагые даагша **Мария Прановна Каунайтее** дэбжүүлээ.

МОЛДАВСКА ССР

«Молодая гвардия» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Кишиневско хүдөөгэй округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Кишиневско гүрэнэй университедэй студентка **Раиса Дионисьевна Оникые** дэбжүүлээ.

Котовско районой, Котовскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Котовско округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Молдавска ССР-эй габьяата артистка **Тамара Савельевна Чебаниие** дэбжүүлээ.

Липканска МТС-эй механизаторнууд һунгуулиин Липканска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Молдавска хэлэ ба литературын институдай директор филологическа наукануудай кандидат **Авна Дмитриевич Чебаниие** дэбжүүлээ.

Баймаклийска МТС-эй коллектив һунгуулиин Кагульска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Баймаклийска районой хүдөө ажахын таһагай главна агроном **Георгий Демьянович Рожкое** дэбжүүлээ.

БИЧУРЫН ТАРЯАШАДАЙ ПАТРИОТИЧЕСКА ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭЕ!

Иволгын, Зэдын аймагуудай түрүү колхозууд, тракторна бригаданууд үндэр баян ургасын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсобо

☆ ☆ ☆

Бүхы талмайһаан гектар бүриин 90 пүүд таряа ургуулхабди

* * *

Буденнын нэрэмжэтэ колхоздо

* * *

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Телефоноор абтаба**). Һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй февральска пленумэй тогтоолой гараһанһаа хойшо, Буденнын нэрэмжэтэ колхоз орооһото культурануудай ургасые нилээд дээшэлүүлһэн байна. 1947 он хүрэтэр эндэ нэгэшье звено эмхидхэгдээгүй байжа, бүхы хүдэлмэринүүдынь имагтал бригадануудаар хэгдэдэг һэн. 1947 ондо үндэр ургасын звено түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрэ звено түрүү колхозник Тихон Степанович Вершининдэ даалгагдаа һэн.

Иимэ харюусалгатай ажал тушаажа абаһан Тихон Степанович үндэр ургасын түлөө эрид тэмсэл хэһэн байгаа. Түрүүшын жэлдэ энэ звено га бүриһөө 180 пүүд ургаса хуряагаа һэн. Саашанхи жэлнүүдтэ улам ехэ дүршэлтэй боложо, ехэнүүд талмайһаа үндэр ургаса абадаг болоо.

Энэ звеногой һайн хүдэлмэриин үрэ дүнгэй харагдаад байхада, тус колхоз бригада бүхэнэй дэргэдэ звенонуудые эмхидхэбэ. Мүнөө таряанажалай гурбан бригадын дэргэдэ 5 звено бии. Тэдэ звенонууд тус тустаа тарилгын участок, машина зэмсэг, хомут тоног мэтын хэрэгсэлнүүдые даажа абанхай.

Һаяхан, энэ колхозой гэшүүд Бичурын таряашадай хандалгатай танилсажа, тэрэниие бүрин һайшаагаа. Тиихэ зуураа, орооһото культурануудай тарилгын гектар бүриһөө 90 пүүдһээ бага бэшэ ургаса хуряаха гэһэн уялга нэгэн һаналтайгаар абаба. Зарим звенонуудынь энээнһээ бүри ехэ ургаса хуряахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байна.

Мүн болохоёо байгаа һунгалтануудай үдэр—мартын 12 хүрэтэр үбэлэй агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые эрхилхэ түсэбөө сүм дүүргэхэ гэһэн тогтоол абаа.

Иимэ уялга абаад байхадаа, тус артелиин гэшүүн бүхэн өөрынгөө харюусалгые мэдэржэ, үндэр ургасын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ оробо. Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэг ехээр суглуулхын зорилгоор, бригаданууд ба звенонууд малажалай гүүртэнүүдые хубаажа абаад, наг шэбхэ таһалгаряагүйгөөр зөөнэ, мүн айлнуудһаа үнэһэ абаашана.

Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, таряан ажалай бригаданууд поли дээрэ 4 мянган шарга наг шэбхэ зөөһэн, 130 центнер үнэһэ, 94 центнер шубуунай аргал суглуулһан байха юм. Хоёрдохи бригадын нүхэд Кузнецов, Хохлова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Эндэхи бүхы бригаданууд ба звенонууд бичурынхидай хандалгатай танилсаад байхадаа, социалистическэ мүрысөөндэ бүри ехэ эршэмтэйгээр оролсобо. Тиин, хүн бүхэн абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Эндэ агротехническэ һуралсал эмхидхэгдээд, занятияа түсэбэй ёһоор ябуулжа байдаг. Кружогые хүтэлбэрилэгшэ райсемхозой агроном нүхэр Головачева колхозник бүхэниие түрүү агротехникын заабаринуудтай танилсуулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө тэмсэнэ.

А. Будажапов.

Манай бригадын уялга

Манай бригадын гэшүүд бичурынхидай хандалгые угаа ехэ баяртайгаар угтаба. Тэдэнэр 1950 ондо бүхы талмайнуудһаа үндэр ургаса хуряаха гэжэ тон зүбөөр шиидэһэн байна. Ганса нэгэ звено, бригада ба колхозоороо бэшэ, харин бүхыдөө үндэр ургаса хуряаха саг тулаа. Мүнөө колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд таряа талха ургуулдаг баян дүршэлтэй болонхой. Имагтал газараа һайнаар элдүүрилхэ, нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр бэлэдхэхэ, хүн бүхэн хэдэг ажалдаа дуралха хэрэгтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Мартын 8» колхоз манай трактораар элдүүрилһэн участок дээрэһээ гектар бүриин 15,77 центнер ургаса хуряагаа һэн.

Бичурынхидай үүсхэлые дэмжээд байхадаа, 1950 ондо трактораар элдүүрилһэн бүхы талмайһаа гектар бүриин 100 пүүд ургаса хуряаха гэһэн уялга абаабди. Энээниие хэрэг дээрэ дүүргэхэмнай лаблтай. 512 гектар пар хоёр дахин, тэрэ тоодо 111 гектар гурба дахин халагдаа һэн.

Мүнөө 6 тракторнуудаа заһабарилжа, гүйсэд бэлэн болгонхойбди.

Н. Трифонов, Саянтын МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

Нүхэр И. В. Сталинда амаршалганууд

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Барнаульска меланжева комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

«Главвостокнефтестройн», Самарска Лукалахи нефть үйлэдбэрилхэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Кемеровоуголь» комбинадай «Пионерка» гэжэ шахтын шахтёрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Шерловогорско рудоуправлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Акмолинска областиин Ешневско районой колхозннгууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэришэд ба интеллигенци;

Запорожско областиин, Розовско районой, Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозннгууд;

Кемеровскэ областиин Кузедеевско районой «Первое Мая» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Днепропетровско областиин Сталинска МТС-эй тракторнстнууд, комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Сталинградска жэмэсэй ба овощно селекционно станциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Краснодарска хизаарай Пашковско районой Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Сталинградска областиин, Сизовско МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Пинскэ областиин Ганцевичскэ районой, Улаан Октябриин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Ростовско областиин, Селивановска районой, Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Новосибирскэ областиин, Ояш тосхоной колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэришэд, интеллигенци;

Тюменскэ областиин, Сургутска районой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Архангельска областиин, Вилегодско районой, «Первое Мая» колхозой колхознигууд;

Ульяновска областиин, Тагайска районой, «Красный путиловец» гэжэ колхозой колхознигууд;

Крымска областиин Октябрьска районой «Восход» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Воронежско областиин, Хлевенскэ районой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Грузинска ССР-эй Гурджаанска районой Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Тамбовско областиин, Кирсановска районой, Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Литвагай ЛКСМ-эй Центральна комитет;

Тюменьскэ областиин Казанска районой багшанар ба арадай гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд;

Москва городой, Красногвардейскэ районой, эхэнэрэй № 328 дунда һургуулиин багшанар ба һурагшадай коллектив;

Алма-Атинска областиин, Молотовой нэрэмжэтэ Кегенскэ казах дунда һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Кировскэ областиин Вятско-Полянска дунда һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Волынска областиин Горохивско районой «Советскэ Армиин 30 жэл» гэжэ колхозой комсомолецууд;

Станислав городой № 5 дунда һургуулиин 4-дэхи «В» классай һурагшад;

Киевскэ областиин, Ново-Шепелнчскэ районой Ново-Красницка долоон жэлэй һургуулиин багшанар, комсомолецууд, пионернүүд ба бүхы һурагшад;

Омск городой эхэнэрэй № 64 дунда һургуулиин № 17 пионерскэ дружина;

Зүүн-Казахстанска областиин Лениногорско районой Горькиин нэрэмжэтэ дунда һургуулиин багшанар ба һурагшадай коллектив;

Сталинградска областиин Рубен Ибаррурийн нэрэмжэтэ Дунда-Ахтубинска үхибүүдэй байшангай хүмүүжүүлэгдэгшэд;

Туркменскэ ССР-эй. Каахка тосхоной № 15 дунда һургуулиин 7-дохи отрядай пионернүүд;

Куйбышевска гүрэнэй оперо ба баледэй театрын артистнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Сталинградска областиин Комсомольско районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд;

Николаев городой, адмирал Макаровай нэрэмжэтэ Николаевскэ корабль-бүтээлгын институдай партийна суглаан;

Казахска телеграфна агентствын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Новогородско багшанарай институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Софидохи советскэ посольствын ба советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд;

Парижахи советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Курска медицинскэ институдай профессорско-багшанарай состав, студентнүүд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Ленинград город, СССР-эй финанснуудай Министерствын финансова Академиин һурагшад, профессорнүүд, багшанар ба сотрудниигууд;

СССР-эй уранһайханай фондын хүдэлмэрилэгшэд;

БССР-эй наукануудай Академиин геологическа наукануудай Институдай научна сотрудниигууд ба албахаагшад;

«Огонек» журналай редакциин хүдэлмэрилэгшэд;

Минск городой уранзураашадай, Минскэ уранһайханай училищиин багшанарай ба Белорусска гүрэнэй картинна галлерейн научна хүдэлмэрилэгшэдэй ниитын суглаан;

Башкирска гүрэнэй драмын академическэ театрын артистнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Украинска ССР-эй Гүрэнэй симфоническа оркестрын артистнууд;

Москва городой Гүрэнэй түүхэ публична библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

С. П. Боткиной нэрэмжэтэ Ленинэй орденто Московско городской клиническэ больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын кино-фотоинститудай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Московско станкоинструментальна институдай студентнүүд, профессорнүүд, багшанар ба сотрудниигууд;

Орловско педагогическа училищиин багшанар ба һурагшад;

Ленинградска областной клиническэ больницын, Эсэгэ оронойнгоо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай инвалидуудай областной госпиталиин ба маляри аргалгын станциин медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүд;

Курска музыкальна училищиин багшанар ба һурагшад:

Новосибирск городой № 7 нарайлалгын гэрэй ба № 2 больницын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Тюменскэ областиин, Ярковско районой багшанар ба арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд:

«Коммуна» гэжэ Воронежско областной газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Хабаровска хизаарай Нанайска районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд;

Торгбанкын московско конторын центральна аппарадай хүдэлмэрилэгшэд;

Байгаалиин газуудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэришэд, хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ростов-на-Дону инженерно-барилгын институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Минск городой «Красный печатник» гэжэ республиканска типографиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Кутаиси городой, партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй баярай заседани:

СССР-эй зэбсэглэлгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК;

Свердловой нэрэмжэтэ Ленинградска станок-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Электро-тухеэрэлгын хэрэгсэлнүүдэй Рижскэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Моторно-заһабарилгын станцинуудай Ростовско областной управлениин Нижне-Гниловска судоверфиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

„СССР ба капиталистическэ дэлхэй" гэһэн темээр хайшан гэжэ заняти хэхэб

В. КОРИОНСВ

«СССР ба капиталистическэ дэлхэй» гэжэ темэ хадаа манай социалистическэ гүрэнэй оршон мандажа ба хүгжэжэ байгаа уласхоорондын оршон байдалые хаража үзэлгэдэ зорюулагдана. Энэ темые шудалалга хадаа хоёр дэлхэйн — капитализм социализм хоёрой хоорондохи эрид һөөргэ илгаае ойлгожо абахадань, СССР дотор илаһан социалистическэ байгуулалтын агуу ехэ булюу һайн байдалые һайнаар ойлгоходонь һурагшадта туһалха байна.

Дэлхэйн капитализмын хүмэрин уналгын эхи табиһан Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци гээшэ дэлхэйе хоёр лагерь: социализмын лагерь, капитализмын лагерь болгон һалгаагаа гэжэ һурагшад һайнаар ойлгохо ёһотой. Бэе бэедэ эрид һөөргэ гадаадын политическэ хоёр ондоо хараа хадаа тэдэ хоёр лагерьта тудадаг байха юм. Уласхоорондын хэрэгүүд дотор Советскэ гүрэн хадаа эб найрамдалай политикые, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба алли тэгшэ эрхын, тэдэнэрэй эб найрамдалта, хани харилсаанай политикые хэлбэришэгүйгөөр ябуулна. Капиталистическэ гүрэнүүд бусадай газарнуудые булимтаран эзэмдэхэ гэһэн политика, бусад арадуудые боолшолхо гэһэн политика ябуулнад.

Энэ темые шудалан үзэлгэ хадаа Советскэ Союзда эсэргүү тэмсэлдээ буржуазна гүрэнүүд ямар арга методуудые хэрэглэдэг байһан ба хэрэглэжэ байнаб гэжэ эли тодоор ойлгожо абахадань һурагшадта туһалха зуураа, политһургуулида хабаадагшадые революционно һэрэмжэтэй болгон хүмүүжүүлхэ байна.

«СССР ба капиталистическэ дэлхэй» гэһэн темые шудалан үзэхэ гээшэ коммунизмда орохо замые хүн түрэлтэндэ нээжэ үгэһэн манай Ехэ ороной түлөө һурагшадай патриотическа омогорхолыень үшөө ехэ болгохо ёһотой.

* * *

«СССР ба капиталистическэ дэлхэй» гэһэн темые шудалан үзэлгэдэ 6 час хараалагдана. Энэ сагые гурбан занятида (хоёр-хоёр часаар) иигэжэ хубаахада һайн байна гэбэл:

1) Дэлхэйн капитализмын хүмэрэн уналгын эхин.

2) Хоёр дэлхэй — уласхоорондын хэрэгүүдтэхи хоёр политика.

3) Дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхин.

НЭГЭДЭХИ ЗАНЯТИ

Урда тэдэнь үзэһэн гурбадахи темынгээ дүнгүүдые гаргаха зуураа, пропагандист болбол шэнэ темынгээ нэгэдэхи разделээр — «Дэлхэйн капитализмын хүмэрэн уналгын эхин» гэһэн разделээр хөөрэлдөө хэжэ орохо байна.

Манай орон дотор илаһан Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци хадаа дэлхэйе хоёр системэ болгон һалгааһан байна гэжэ пропагандист һурагшадта һануулха байна. Росси хадаа дэлхэйн капиталистическэ системэһээ һалаа. Единэ, бүгэдые хабаадуулһан капитализм гэжэ бии байхаа болёо. Капитализмын хүмэрэн уналгын үе эхилээ. Дэлхэй хадаа хоёр лагерь — социализмын лагерь ба капитализмын лагерь болёжо хахаран һалаа. Октябрьска революциин тон ехэ түүхэтэ удхашанар тухай хэлэхэ зуураа, пропагандист болбол «Октябрьска революциин уласхоорондын удха шанжэ» гэһэн нүхэр Сталинай гайхамшагта зохёолой шухалын шухала зүйлые хөөрэлдөөн соогоо хэрэглэхэ байна.

Октябрьска революциин илалта хадаа Европын хэдэн оронуудтахи пролетариадай ехэхэн революционно тэмсэлые үүдхэһэн ба колониальна, мүн бэеэ даагаагүй оронууд дотор национально-сүлөөлэлтын хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ түлхисэ болоһон байха юм Зүгөөр. буржуази хадаа революциин тэрэ түрүүшын түрилтые сүхэрюулан сохижо шадаһан байгаа. Хүдэлмэришэн ангиин харата нүүхэй дайсад—баруунай социалистнууд буржуазида бага бэшээр туһалһан байха юм. Гэбэшье капитализмын тулгууринь — гол капиталистическэ оронууд доторшье, империализмын тылнүүдтэ — Востогой колониальна ба бэеэ даанхайбэшэ оронуудташье бүри ехээр һуларжа эхилээ һэн.

Хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ зуураа, пропагандист болбол дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр хүүшан дэлхэйдэ шэнэ сохилтонууд хэгдэһэн байгаа гэжэ хэлэхэ байна. Чехословаки, Польша, Венгри, Румыни, Болгари, Албани капиталистическа системэһээ һалаа. Хитад арад империализмын гэнжэнүүдые бусалтагүйгөөр таһа сохижо, түүхэтэ илалта туйлаа. Европын центрта Германска демократическа республика бии болоо. Бүхэдэлхэйн түүхэтэ эдэ событинууд капитализмын ниитэ кризисые гүнзэгыруулээ, капитализмын эсэслэн бутаржа һалаха сагыень дүтэлүүлхэ гэжэ пропагандист шухалашалан заажа байна.

Капитализмын ниитэ кризис үшөө дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ эхилһэн байха юм. Тэрэ хадаа капиталистическэ оронуудай бүхы политическэ ба экономическа байдал дээрэ нүлөөлэн харагдаа, капитализмын хүмэрин унаха ба пролетарска революциин дэлгэрхэ үедэ хүргөө. Капитализмын ниитэ кризис гээшэ юун гэһэн удхатайб гэжэ нүхэр Сталин ВКП(б)-гэй XVI съезд дээрэ хэлэһэн элидхэл соогоо заагаа һэн.

«Нэн түрүүндэ, энэ хадаа империалистическэ дайн ба тэрээнэй хойшолонгууд капитализмын ужэн үмэхирэлгые шангадхаа, тэрээнэй байдалые муудхаа, бидэнэр мүнөө дайнууд болон революцинуудай үедэ ажаһуунабди, капитализм хадаа дэлхэйн ажахын **гансахан, бүгэдые хабаадуулһан** системэ болохоёо болёо, ургажа, амжалта туйлажа, капиталистическэ системэдэ эсэргүүсэжэ ба оршон мандаһан ябадалаараа капитализмын ужэн үмэхирэлгые харуулжа, капитализмын үндэһэ һууриие хольидуулан муудхажа байдаг социалистическэ системэ ажахын капиталистическэ системын хажуугаар бии байна гэһэн удхатай».

Саашань энэ хадаа империалистическэ дайн ба СССР дотор революциин илалта болбол **колониальна болон бэеэ даанхайбэшэ** оронуудта империализмын тулгуурине холхидуулан муудхаа, тэдэ оронууд дотор империализмын нэрэ хүндэнь үгы болон һаланхай, империализм тэдэ оронууд дотор хуушанайхяараа эзэрхэхэ шадалгүй болонхой гэһэн удхатай.

Саашань, энэ хадаа дайнай үедэ ба тэрээнэй һүүлээр колониальна ба бэеэ даанхайбэшэ оронууд дотор өөрын залуу капитализм бии болоо, урган гараа, тэрэнь худалдаа наймаанай рыногуудэй түлөө тэмсэлые хурсадхан, орёо болгожо, рыногууд дээрэ хуушан капиталистическэ оронуудтай амжалтатайгаар конкуренци хэнэ гэһэн удхатай.

Эсэстээ, энэ хадаа дайн гээшэ **предприятинуудые саг үргэлжэ хүсэд шадалаараа хүдэлмэрилжэ шадахагүй болгожо ба резервнэ байһанаа саг үргэлжын хүдэлмэригүйшүүл болоһон хүдэлмэришэдэй миллионно арминуудые** бии болгожо, олонхи капиталистическэ оронуудые хүнлэ хүшэр хойшолондо хүргөө, үшөө мүнөөнэй экономическа кризисэй урда тэе капитализмые хэдэн олон бэрхэшээлнүүдтэ оруулаа, кризисэй үедэ хэрэгые үшөө ехэ орёо түбэгтэй болгохо ёһотой гэһэн удхатай» (Зохёолнууд, том 12, нюур 246—247).

Капитализмын зайлашагүй нүхэсэлынь мүн болоһо экономическа кризисүүд урданшье үе үе болоод лэ болодог һэн гэжэ пропагандист һурагшадта тайлбарилха байна. Зүгөөр капитализмын ниитэ кризисэй дэлгэрхэтэй дашарамдуулан кризисүүд бүри хурса ба һандаралта ехэтэй болоо. Эпээнние 1929—33 онуудай дэлхэйн экономическа кризисэй жэшээ дээрэ харуулха байна. Тэрэ кризис хадаа капитализмын гол оронние — Америкын Холбоото Штадуудые бултанһаа ехээр хохидуулжа, тэрэнние хэдэн жэлээр гэдэргэнь хаяһан байха юм.

Капитализм гээшэ олон миллион ажалшадые хэды ехэ ядарал зоболондо хүргэнэб гэжэ пропагандист тодорхой жэшээнүүд дээрэһээ абажа харуулха ёһотой. «Капитализмын хүгжэлтын зам хадаа ажалшадай тон олонхиин гүйраншалгын ба үлэсхэлэн байлгын зам мүн...»,—гэжэ нүхэр Сталин заана (Зохёолнууд, том 7, нюур 97).

Олон миллион ажалшадай гүйраншалга, хүдэлмэригүйдэлгэ хадаа экономическа кризисүүдэй үедэ онсо шангададаг байна. Хүдэлмэригүйдэлгэдэ гү, али гүйраншалгын салии хүлһэндэ нэрбэгдэһэн хэдэн миллион ажалшадай үлэсхэлэнһөө үхэжэ байхадань, капиталистнууд өөрынгөө олзые ехэ хабээрнь байлгахые эрмэлзэжэ, тарилгые, сэсэгынгүүдые үгы хэнэ, һүеэ горхон хүдар адхана, талха тарнатай баржануудые далай руу шэнгээнэ.

Пропагандистын хэһэн хөөрэлдөөнэй бүри эли тодо, ойлгосотой һайн байхын тулада, США-дахи болон бусад капиталистическэ оронуудтахи ажалшадай ядаралта байдалые харуулһан жэшээнүүдые газетэнүүдһээ, журналнуудһаа, уранһайханай литература сооһоо харуулха хэрэгтэй. Энэ зорилгоор пропагандист болбол М. Горькиин «Америкэдэ» гэжэ статьянууд сооһоо, В. Маяковскиин очеркнууд болон шүлэгүүдһэ («Маяковский Америкэдэ» гэжэ сборник), мүн тэрэшэлэн Ванда Василевскаягай «Парижда ба Парижһаа гадуур», «Римһээ бэшэгүүд» гэжэ очеркнууд соо («Литературная газета» 43—49, 91—94 номернууд, 1949 онойхи) хэрэглэжэ шадаха байна.

Капиталистическэ оронуудай экономикын муудан унажа байхадань, социалистическа гүрэнэй экономикын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан ябадалда пропагандист һурагшадайнгаа онсо анхарал хандуулха байна. Сталинска табанжэлнүүдэй үедэ Советскэ Союзай промышленна үйлэдбэриин эршэмтэй ургалтые харуулһан тоонууд брошюра дотор бии. Советска Союзай экономикын хүгжэлтын темпые капитализмын гол гүрэнэй — Америкын Холбоото Штадуудай экономикодо юун боложо байһантай сасуулан харуулха гээшэ тон шухала байна. 1938 ондо Советскэ Союзай промышленна продукциинь 1929 оной хэмжээтэй сасуулхада 477 процент болоһон байха юм. Тиихэдэ США-гэй промышленность тэрэ үедэ 1929 онойнгоо хэмжээнэй мини 72 процентдэ арай гэжэ хүрэһэн байгаа.

Промышленна үйлэдбэриие шэнэ техникээр зэбсэглэхэ талаар ба илангаяа хүгжэлтын темпын талаар Советскэ Союз бүхы капиталистическэ оронуудые, тэрэ тоодо мүн США-ешье хүсөөд, горьтой ехээр түрүүлээ. Энэ хадаа ажахын капиталистическэ системэдэ орходоо социалистическэ системын тон ехэ булюу һайн байһыень гэршэлнэ.

Саашань пропагандист болбол капитализмын бүхы зүришэлдөөнэй хурсадаһан тухай хэлэхэ байна. Пропагандист хадаа империализмын гол гурбан зүришэлдөөе: хүдэлмэришэд болон капиталистнуудай хоорондохи, империалистическэ оронууд ба колонинуудай болон бэеэ даанхайбэшэ оронуудай дарлагдаһан арадууд хоёрой хоорондохи, эсэстэ, империалистическэ оронуудай өөһэдынь хоорондохи зүришэлдөөнүүдые заажа хэлэхэ байна.

Дэлхэйн хоёр дайнуудай хоорондохи үе соо хүдэлмэришэн анги ба буржуази хоёрой хоорондохи зүришэлдөөн яахадаа илангаяа ехээр хурсадааб гэжэ һурагшадта тайлбарилан хэлэхэ хэрэгтэй. Пропагандист болбол энэ үе соо ажалшадай экономическа байдалай ехээр муудаһан тухай, СССР дотор социализмын агуу ехэ илалтанууд буржуазна оронуудай хүдэлмэришэн ангиие болон ажалша олониитые капитализмда эсэргүү эршэмтэй шанга тэмсэлдэ зоригжуулһан ба зоригжуулжашье байһан тухайнь хэлэжэ үгэхэ байна. Энэ үе соо капиталистическэ оронууд дотор революционно хүдэлөөнэй ургаһанние харуулһан, брошюра доторхи баримтануудые һануулха хэрэгтэй.

Агуу ехэ Октябрьска революциин һүүлээр дэлхэйн олохон оронууд дотор бии болоһон коммунистическэ партинууд хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлые толгойлно. Тэдэ партинууд 1918 — 1920 онуудта, томо революционно тулалдаануудай үедэ бии болоһон байха юм. 1919 ондо Ленинэй дурадхалаар коммунистическэ Интернационал байгуулагдаад, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ, уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй лидернүүдые хүмүүжүүлэн гаргаха хэрэгтэ, олониитэ коммунистическэ партинуудые байгуулгада, марксизм-ленинизмын идеянуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Буржуази хадаа хуушан парламентска арга методээр засагые гартаа барижа шадахаа болиһон дээрэһээ, эгээн реакционно хүсые — фашизмые засагта дэбжүүлээ, урган байгаа революциие зайлуулха гэжэ һэдэнэ гэжэ саашань пропагандист зааха байна.

Фашизм хадаа империалистическэ буржуазиин эгээн зэрлиг муухай, террористическэ, шуһата диктатура мүн.

1933 ондо Германида фашизмын плаһан ябадалые буржуазиин һула байһанай гэршэ мүн гэжэ нүхэр Сталинай зааһан тухай брошюра соо хэлэгдэһэние пропагандист һануулха байна. Буржуази хадаа хүл доорохи хүрьһэнэйнгөө шатажа эхилхэдэнь, зонхилолгын террористическэ, фашистска арга методуудые улам бүри ехээр хэрэглэнэ гэжэ һурагшад ойлгохо ёһотой. Мүнөө үедэ Америкын Холбоото Штадуудай реакционно хүсэнүүд зонхилолгын террористическэ арга методуудые тэрэшэлэн хэрэглэнэ, жэшээлхэдэ, США-гай коммунистическа партиин хүтэлбэрилэгшэдые американска реакциин сүүдээр хэһээһэн ябадалынь энээн тухай гэршэлнэ гэжэ пропагандист зааха байна.

Дэлхэйн капитализмын хоёрдохи булэг зүришэлдөөнүүд тухай—империалистическэ державанууд ба колониальна, бэеэ даанхайбэшэ оронуудай арадууд хоёрой хоорондохи зүришэлдөөнүүд тухай хэлэхэ зуураа, пропагандист болбол колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудай ажалшадые империалистнуудай зэрлиг муухайгаар мүлжэжэ байдаг тухайнь хэлэхэ байна. Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциияар ба СССР доторхи социализмын илалтануудаар һэреэгдэһэн колонинуудай арадууд тэдэ зэрлиг муухай мүлжэлгэдэнь харюу болгон хүсэтэ национально-сүлөөлэлтын хүдэлөө дэлгэрүүлээ.

Пропагандист болбол өөрынгөө тусаһан оронуудые географическа карта дээрэ заажа харуулха байна. Октябрьска революциин һүүлээр Востогой хэдэн оронууд доторхи национально-сүлөөлэлтын хүдэлөөнэй тон онсо илгаань хадаа энэ хүдэлөөнтэ хүдэлмэришэн ангиин, коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэнь мүн болоно гэжэ һурагшадай анхаралые хандуулха шухала.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай ба Октябрьска революциин һүүлээр империалистическэ державануудай хоорондохи зүришэлдөөнүүд яахадаа үшөө бүри ехээр хурсадаһан тухайнь пропагандист хөөрэлдөөнайнгөө түгэсхэл дотор хэлэхэ байна. 1914 — 1918 онуудай дайнай һүүлээр США-гай хүсэтэй болоһон тухай, энээн дээрэһээ англо-американска зүришэлдөөнүүд шангадаһан тухайда пропагандист һануулха байна. 1914—1918 онуудай дайнда диилдэһэн германска империализмын түргэнөөр һэргэн болоһон тухай пропагандист хэлэхэ ёһотой. Энэ һэргэн бололгын гол нүхэсэлынь хадаа Германи худар американска капиталай ехээр ороһон ябадал мүн болоно.

Дэлхэйн капитализмын хуби заяанда Агуу ехэ Октябрьска социалистическа революциин хэһэн имагта ехэ нүлөөе һурагшадай ямараар ойлгожо абаһыень брошюрын нэгэдэхи разделээр удаадахи занятиин үедэ болоһон хөөрэлдөөн дээрэ нэн түрүүлэн элирүүлхэ хэрэгтэй.

Октябрьска революци тухай болоһон урда тэдэхи темэтэйгээ холболдуулан, пропагандист болбол капитализмые Октябрьска революциин шархатуулһан шархань яахадаа үхэлэй, эдэгэшэгүй шарха болооб гэжэ һурагшадай бултадаа ойлгохоор хөөрэлдөөгөө ябуулха байна.

Саашань хөөрэлдөөн хадаа капиталистическэ экономикын уналга тухай асуудалаар болохо байна. Капиталистическэ экономикын уруугаа орожо байһан баримтануудые социалистическэ экономикын маша ехээр ургажа байһан тухай тоо болон баримтануудтай һурагшадай сасуулха ябадалые туйлахын түлөө, оролдохо зуураа, пропагандист болбол капиталистическэ системэдэ орходоо социалистическэ системын булюу һайн байһан тухайда һурагшадай һанал бодолые хангуулха байна. Хүдэлмэригүйдэлгэ тухай асуудал дээрэ онсо тогтохо, яахадаа хүдэлмэригүйдэлгэ капиталистическэ оронууд дотор байдаг бэ, ямар ядаралда хүрэдэг бэ, капиталистическэ оронуудай ажалшадай ташуур болоһон хүдэлмэригүйдэлгэ яахадаа СССР дотор үгыб, яахадаа байжа болохогүйб гэжэ ойлгуулан харуулха хэрэгтэй.

Октябриин хойто тээхи үе соо империализмын бүхы зүришэлдөөнүүдэй шангадаһан тухай асуудалнууд саашадаа хөөрэлдөөн соо тайлбарилагдаха байна. Капиталистическэ оронуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, колонинуудай арадуудта Октябрьска революциин ямар нүлөө үзүүлһэн тухай, дэлхэйн нэгэдэхи ба хоёрдохи дайнуудай хоорондохи үе соо тэдэ оронууд дотор революциин хүдэлөөн ямараар дэлгэрһэн тухай хэлэжэ үгэхыень пропагандист һурагшадтаа дурадхаха байна.

Капиталистическэ гүрэнүүд доторхи колониальна ба бэеэ даагаагүй оронууд доторхи ажалшадай хүшэр хүнлэ экономическа байдал тухай, эрхэгүй байдал тухай брошюра дотор харуулагдаһан баримтанууд болон тоонуудые һурагшадай һайнаар ойлгожо абаха ябадалые пропагандист туйлаха байна.

Засагые фашизмын гартаа абаһанние буржуазиин һула байһан ябадал мүн гэжэ яахадаа тоолохо хэрэгтэйб, засагые фашизмын гартаа абахадань социалистическэ партинуудай толгойлогшонор урбалтын ямар үүргэ дүүргээб гэжэ һурагшад ойлгоно гээшэ гү гэжэ хүтэлбэрилэгшэнь элирүүлхэ байна. Дэлхэйн хоёр дайнуудай хоорондохи үе соо империалистическэ оронуудай хоорондохи зүришэлдөөнүүдэй шангадаһанние харуулһан жэшээнүүд тухай хэлэхэ гэжэ пропагандист һурагшадта дурадхаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сочи городой Сталинай нэрэмжэтэ проспект.
ТАСС-эй фотохроника.

Манай республикын ажалшад хадаа „Берлинэй уналга“ гэжэ уранһайханай шэнэ картиные тон ехэ баяртайгаар, сэдьхэлээ дүүрэн ханалтайгаар хүлеэжэ абаад, айхабтар ехэ һонирхолтойгоор хаража байна. Советскэ хүн бүхэн энэ картина харахадаа, агуухэ Эхэ оронойнгоо һүр жабхаланта хүсэ шадалые, ашата багша Сталинайнгаа арюун һайхан образые гүн гүнзэгыгөөр тодорхойлон ойлгоно.

Энэ фильмын хэр ехэ амжалтатайгаар харуулагдажа байһан тухайда манай уншагшад бэшэгүүд элеэр гэршэлжэ үгэнэ.

Сталинска сэрэгэй искусствын илалта

«Берлинэй уналга» гэжэ уранһайханай шэнэ кинокартина мүнөө манай Улан-Удэ городой кинотеатрнуудта тон ехэ һонирхолтойгоор харуулагдажа байна. Энэ хадаа манай арадай инаг вождь, мүнөө үеын агуухэ полководец Иосиф Виссарионович Сталинай хүтэлбэри доро жагсан ябажа, советскэ олон миллионно арадуудай туйлаһан түүхэтэ илалтые тодо һонороор харуулһан, гайхамшагта картина мүн.

Фильм болбол агуухэ Сталинай полководческо ажал-ябуулгыень тон гүнзэгыгөөр тодорхойлно. Гитлеровскэ Германиие манай советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бута сохиһон ябадалда сталинска сэрэгэй искусствын илаһан илалтые харанабди. Энэ хадаа марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури дээрэ амжалтатайгаар хүгжэжэ байгаа сталинска сэрэгэй наукын аша үрэ мүн.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэйнь героическа ябуулгануудые нүхэр Сталин ямар сэсэн бэрхээр удариданаб! Энэ ударидалгын ашаар манай Советскэ Арми шэн габьяата баатаршалгануудые бэелүүлнэ. Советскэ Армиин түүхэтэ илалтануудынь сталинска полководческо искусствын ашаар туйлагдаа. Тус фильм энээниие ехэ гүнзэгыгөөр ойлгуулна.

Э. Качунас.

Советскэ искусствын суута зохёол

Энэ фильм удаан саг соо намда һанагдажа ябаха байна. «Сталинградска байлдаан», «Чапаев» гэжэ картинануудай һүүлдэ, иимэ гайхамшагтай кинофильмые түрүүшынхиэ харабаб. Манай киноискусствын, манай киноактёрнуудай хэзээ бүхэндэ амжалтатайгаар урган хүгжэжэ ябаһаниинь эндэ элеэр харагдана.

Инаг багша Сталинайнгаа үнэтэ образыень экран дээрэ харахадаа, советскэ хүнүүдэй зүрхэниинь баяраар билтарна. Агуухэ Сталинай советскэ арадайнгаа барагдашагүй ехэ хүсэндэ этигэлээр түгэлдэр, бүхэл хатуу зоригтой байһаниинь тодорхойлогдоно. Нүхэр Сталинай һүр ехэтэ хүсэ зоригынь советскэ хүнүүдые шэн габьяата баатаршалгануудта зорижуулна.

Кремль соо Иосиф Виссарионович Сталинтай, тэрэнэй ойрын соратнигуудтай Алексей Ивановой уулзахыень харахада тон ехэ һонирхолтой. Энэ хадаа советскэ арадтайгаа партиин хододоо нигта холбоотой байһыень тодоор харуулна.

Дайнай үедэ советскэ оронойнгоо арадай ажахын бүхы һалбаринуудые ударидан, парти ба правительствын элитэ ажал-ябуулагшадай бэелүүлжэ байһан хэрэгүүд элеэр харагдана. Эдэнэр бултадаа илалтадаа этигэлээр дүүрэн.

Энэ фильм хадаа Ленин—Сталинай партиин агуухэ хэрэгэй хэзээ бүхэндэ, хаанашье илажа байдагыень советскэ хүнүүдтэ харуулна.

Дольён Мадасон, уранзохёолшо.

Советскэ патриотизм тухай поэмэ

«Берлинэй уналга» гэһэн уранһайханай кинокартинын манай республикын экранууд дээрэ харуулагдаха үдэрые би хүлеэжэ ябаан байгааб. Уранһайханайнгаа талаар гайхамшаг, идейнэ удхынгаа талаар тон гүнзэгы энэ кинофильм хадаа манай Советскэ Эхэ оронойнгоо һүр хүсые, арадтайгаа инаг вождь Сталинай эбдэршэгүй хани холбоое, ашата багша Сталиндаа арад зоной инаг дуратай байһые харуулһан поэмэ гэшэ гэжэ нэрлэжэ болоно.

Фильмын гол герой хадаа советскэ арадуудай агуухэ вождь Иосиф Виссарионович Сталин болоно. Юрын советскэ хүнүүдтэ инаг түрэл вождиингоо али зэргэ ехээр анхаралаа хандуулан байдагыень фильм соо али тодоор харанабди. Картина соо мартагдашагүй удхатай, хүнэй дура сэдьхэл хүдэлгэдэг эпизодууд ехэ олон.

Агуухэ вождьтой, парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй оюун бэлигтэ залуу сталевар Ивановой уулзаһан уулзалга фильмын эгээл ехэ һонирхолтой эпизодуудай нэгэн мүн.

Артист Геловани хадаа вождиин образые, тэрэнэй холые харалаг гүн гүнзэгы ухаан бодолыень, энхэрүү сэдьхэлыень үнэн зүбөөр харуулаа.

Энэ картина соо советскэ простой хүнүүдэй гайхамшаг үүсхэл эрмэлзэлгые, тэдэнэй өөһэдынгөө хэрэг ажалда дуралан баясадагые бидэнэр эли тодоор харанабди.

Советскэ арадай байдалые харуулһан гайхамшагта гэрэл шэнги энэ картина бии болгоһон советскэ киноискусствын мастернуудта үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэнэбди.

«Берлинэй уналга» гэһэн энэ һайшаалта гоё картинын литературна сценариие зохёоһон уранзохёолшо Б. Павленко ба оюун бэлигтэ кинорежиссер М. Чиаурели гэгшэд творческо айхабтар ехэ амжалта туйлаа гэжэ тэмдэглэхые хүсэнэб.

Ч. Цыдендамбаев, поэт.

Советскэ арадай хани барисаае харуулна

«Берлинэй уналга» гэжэ кинофильмые ехэ һонирхолтойгоор харабаб. Тус кинофильм хүмүүжүүлхын тон ехэ гүнзэгы удхашанартай байна. Энэ кинофильм хадаа советскэ олон түмэн арадуудай тасаршагүй хани барисаае эли тодоор харуулна. Жэшээлхэдэ, ород арадай хүбүүн Алексей Иванов, узбек Юсупов, украинец Костя Зайченко, грузин Кантария гэгшэд эб нэгэмдэлээр түгэлдэр, дайшалхы нүхэд байһанаа харуулжа, хамтадаа Эхэ оронойнгоо түлөө эрэлхэг зоримгойгоор тэмсэнэ.

«Берлинэй уналга» гэжэ фильм хадаа агуухэ Сталинай арюун һайхан образые гүнзэгыгөөр тайлбарилжа үгэнэ. Нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн политикын ашаар дайсаниие советскэ арадай бута сохиһон ябадал Ялтинскэ конференци дээрэһээ элирнэ.

Г. Раднаев, ВКП(б)-гай Кударын айкомой пропагандист.

СОВЕТСКЭ ХҮНҮҮДЭЙ МОРАЛЬНА ШЭНЖЭ ШАНАРЫЕ ТОДОРХОЙЛНО

«Берлинэй уналга» гэжэ кинокартина хадаа Ленин—Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн советскэ хүнүүдэй моральна шэнжэ шанарые элеэр тодорхойлно. Булад шудхагша Алексей Иванов, һургуулиин багша Наташа хадаа коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлэгдэһэн эдир залуу патриодууд мүн. Эдэнэрэй хоорондохи инаг дураниинь, зол жаргалта ажабайдалынь экран дээрэ эли тодоор харуулагдана.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай эхилэмсээр Советскэ Армиин солдат болоод ябахадаа, Алексей Иванов Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые хамгаалхын түлөө ами наһаяа хайралангүйгөөр тэмсэжэ, үндэр дээдэ шэн габьяануудые харуулна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай герой Алексей Иванов агуухэ байлдаануудта хабаадалсан, Москва шадарһаа эхилжэ дайшалхы замаа захалаад, Берлин хүрэтэр ябалсажа, дайсаниие даран усадхалсана.

Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн советскэ залуушуулай шэн габьяата хэрэгүүдынь энээн дээрэһээ элеэр харагдана.

М. Зильберг.

Вождиин образ намайе баясуулаа

Энэ фильм хадаа советскэ арадуудай вождь Иосиф Виссарионович Сталинай образые тон һайнаар, тодо һонороор харуулжа, советскэ хүнүүдые баясуулна.

Нүхэр Сталинай образынь болото арадай образ байһаниинь гүнзэгыгөөр тодорхойлогдоно. Ашата багша Сталин үргэн ниитэ ажалшадтайгаа хэзээ бүхэндэ нигта холбоотой байдаг, советскэ хүнүүдэй шэн габьяата ажал хүдэлмэри тухай мэдэжэ байдаг, арадуудай ажаһуудал тушаа халуун анхарал ходоодоо табидаг гэжэ ехэ ойлгосотойгоор харагдана.

Энэ гайхамшагта кинофильм хадаа агуухэ Эхэ ороноо улам саашадань һалбаруулан мандуулхын түлөө советскэ хүнүүдые шэн габьяата ажалда зорижуулна.

П. Дымбрылов, ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

Өөһэдынгөө байдалые хараабди

Бидэ энэ картиные айхабтар ехэ һонирхолтойгоор хараабди.

Тус фильм 1941 оной зунай үеые, зол жаргалта советскэ ухибүүдэй сэнгүү һайхан ажабайдалые харуулан эхилнэ. Солбон дорюун советскэ багашуулай образуудые, тэдэнэй абари зан, ажал хэрэгүүд зүбөөр харуулагдана. Энэ кадрые хаража һуухадаа, экран дээрэ өөһэдыгөө хаража байһандал болоно.

Сад соо хүрзэ гартаа бариад, һуулгаһан модоной үзүүрай шоройе агуухэ Сталинай обойлгожо байхыень харахадаа, Иосиф Виссарионович Сталинай ажалда тон ехэ дуратай байһыень ойлгонобди.

«Берлинэй уналга» гэжэ картина болбол Эхэ ороноо улам саашадань һалбаран мандуулхын түлөө үндэр дээдэ хэрэгүүдтэ уряална.

С. Дондупов, Улан-Удын бурят дунда һургуулиин һурагша.

БОЛЬШЕВИСТСКЭ АГИТАЦИИЕ ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙГААР ЯБУУЛХА

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй агитатор Хабаева

Кабанскын дунда һургуулиин багша Анжелина Иннокентьевна Хабаевагай юумэ бэшэжэ һууха бидэнэр гэртэнь оробобди. Стол дээрэнь нүхэр Сталинай хураангы биографи, Конституци тухай хэдэн брошюранууд, «СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүрим» толилһон газетэнүүдэй хэбтэхэнь харагдана.

— Һунгалтануудай Дүрим уншажа байна гүт?

— Тиигэнэ. Мүнөөдэр участогайнгаа һунгагшадтай СССР-эй Конституци тухай хөөрэлдөө хэхэеэ байнаб. Тиигээд, асуудал бүхэндэ хүсэд харюу үгэхөөр бэлэдхэнэб.

* * *

Партийна организаци намда гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй дунда агитаци хэхэ гэһэн даалгабари үгөө, —гэжэ нүхэр Хабаева хөөрэнэ. —Мартын 8-най нэрэмжэтэ улицын № 12 гэртэ һаяхан орооб. Тэндэ Мария Иннокентьевна Шукшина ажаһуудаг.

— Би энэ участогайтнай агитатор гээшэб, гэжэ хэлэбэб.

— Һайн лэ гээшэл даа. Дүтэ тойронойнгоо хүнүүдые суглуулхада болохо гү? Минии гэр уужам. Хододоо эндэ сугларае л, — гээ һэн.

Уданшьегүй гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ерэбэ. Танилсалга эхилбэ. Тиигээд 73 наһатай Мария Иннокентьевна Шукшинае старостаар һунгаа бэлэйбди.

* * *

— Ямар асуудалнууд һунгагшадые һонирхуулнаб? — гэжэ асуубабди.

— Асуудал бүхэн. Манай орон доторхи агуухэ амжалтанууд, советскэ патриотизм, СССР-эй арадуудай хоорондохи хани барисаан, капиталистическэ оронуудтахи байдал ба хэдэн олон бусад асуудалнууд тэдэниие һонирхуулна. Эдэ бүгэдые тайлбарилан хэлэхэ зуураа, советскэ сүлөөтэ эхэнэрнүүдэй жаргалта байдалые ба капитализмын гэнжэдэ хүрмэгдэн зобожо байһан эхэнэрнүүдэй байдалые ходоодоо жэшээлэн харуулалсанаб. Лиза Чайкина, Зоя Космодемьянская, фронт дээрэ героическаар наһа бараһан врач—бурят басаган Мария Андреева ба бусадай баатарлиг габьяа тухай хөөрэхэдэмни, һунгагшад ехэ омогорхолтойгоор шагналаг.

Советскэ эхэнэрнүүдэй баатаршалгые харуулхадаа, тэрээгээр дамжуулан советскэ арадай онсо шэнжэ шанарнуудые харуулнаб.

Энэ мэтэ хөөрэлдөөнүүдые һүүлэй хоёр жэл соо зуу гара дахин үнгэргөөб. Участогаймни һунгагшад үдэр бүхэндэ боложо байгаа событинуудые мэдэжэ байдаг. Гансахан лэ сугларжа хөөрэлдэлгөөр хүдэлмэреэ хизаарладаг бэшэб, һунгагшадай гэр гэртэнь ябажа тэдэнэтэй тус тустань хөөрэлдэдэгби, — гэбэ.

П. Тарасинский.

Холын фермэнүүдтэ

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ Мухаршэбэрэй аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд, элидхэлнүүд ажалшадай дунда эршэмтэйгээр үнгэргэгдэнэ. Гадна, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд ажалшадта зүжэг наада харуулна.

Аймагай культурын байшангай агитбригада болбол һунгуулиин участогай центрһээ холо байдаг «Большевик», «Красный Заган» гэжэ колхозуудай малажалай фермэнүүдтэ гаража, концерт табяа. Тус концертдэ хабаадалсаһан нүхэд Красинская, Ефимова, Именахоев, Бельский гэгшэд өөһэдынгөө үүргэнүүдые һайнаар дүүргээ. Мүн Хонхолойн дунда һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада колхозуудай таряан ажалай бригадануудта, малажалай фермэнүүдтэ ошожо, тэндэхи улаан булангуудые, уншалгын байшангуудые лозунгнууд болон плакадуудаар шэмэглээ. Тэрэшэлэн тус һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад газетэ ба журналнуудые колхознигуудта уншажа үгэнэ.

Л. Леонов.

Багшанар—агитаторнууд

Кяхтын аймагай олохон һургуулинуудай багшанар СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулалсана. Һунгалтанууд тухай Указай хэблэлдэ толилогдохотойнь сасуу, Усть-Киранай сомоной Мүрөөчын эхин һургуулиин багша нүхэр Ц. С. Банзаракцаев ажалшадай дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа эхилһэн байха юм. Нүхэр Банзаракцаев хадаа Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишодой дунда хэдэн дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө, большевистскэ үгөөрөө хонишодые шэн габьяата ажалда зорижуулна.

Тэрэшэлэн Сталинска Конституци, советскэ һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөөнүүдые Кяхтын дунда һургуулиин багшанар Н. Соболева, Г. Безродных, И. Торопова гэгшэд һунгагшадай дунда үнгэргэнэ.

В. Ванчиков.

ПОЛИТИНФОРМАЦИ ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

Саянтын МТС-эй (Иволга) коллективэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн, газетэ уншалгануудһаа гадна, үдэр бүхэндэ таба минута соо политинформаци болоно. Тэндэхи агитаторнууд 30 гарам хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Инженер-механик Березина, участково агроном Тамара Мягких гэгшэд эрхим агитаторнууд юм. Нүхэр Мягких багахан саг соо 7 дахин участогтаа гараа.

Л. Бондаренко.

Нүхэр Потаповагай оролдолгоор

Мухаршэбэрэй аймагай Хара-шэбэр тосхоной агитаторнууд ойлгуулалмжын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулна. Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Потапова (долоон жэлэй һургуулиин багша) ехэхэн оролдолго гаргажа, хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэнэ. Үе болоод лэ нүхэр Потапова агитаторнуудай семинар-зүблөө үнгэргэнэ.

Лозунгнуудые бэшэнэ

Хонхолойн МТС-эй агитаторнууд СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта зорюулһан лозунгнуудые олоор бэшэжэ, зоной ходоодоо хараха газарнуудта хадаба. Агитатор Алексей Ерилов 25 лозунг уран гоёор бэшэбэ.

И. Демин.

Интеллигентнэрэй эдэбхи

Түнхэнэй аймагай Зун-Муринска агитпункт агитационно-пропагандистска хүдэлмэри һайнаар ябуулжа байна. Энэ талаар хүдөөгэй интеллигенци — багшанар, врачнар, зоотехүдэлмэрилэгшэд ехэхэн туһа хүргэнэ. Тэдэнэр элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһээ гадна, зүжэг наада һунгагшадта харуулна.

Д. Янданов.

Залуу һунгагшадта зорюулһан лекци

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекада «Большевигүүдэй парти болбол комсомолые хүтэлбэрилэгшэ ба эмхидхэгшэ» гэжэ лекциие ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Гаськов уншаба. Эндэ 32 залуу һунгагшад хабаадалсаа.

Мүнөө ВЛКСМ-эй Обкомой лекторнууд хадаа комсомолецууд ба залуушуулда зорюулһан лекцинүүдые уншахаяа бэлэдхэжэ байна.

Д. Жарков.

Эршэтэ ажал ба хүндэтэ уялга

(Бригадир-агитатор тухай)

1949 оной эхин. Улан-Удын судно заһабарилгын заводой механическа цехтэ ажаллажа эхилһэн арба гаран хүбүүд, басагадһаа комсомольско-залуушуулай бригада эмхидхэгдэбэ. Бригадын гэшүүд бүгэдөөрөө ФЗО һургуули һая дүүргэжэ гараһан дээрэһээ ажалай дүршэл багатай байгаа. Тиимэһээ шэнээр эмхидхэгдэһэн бригадые хүтэлбэрилэгшөөр шадабари ехэтэй мастер хүниие томилхо хэрэгтэй болобо.

«Хэниие бригадираар томилхоб» гэһэн асуудал инженерно-техническэ хүтэлбэрилэгшэдэй суглаан дээрэ хэлсэгдэбэ.

— Энэ бригадын бригадираар коммунист, эрхим слесарь Владимир Мининиие дэбжүүлхэдэ таарамжатай гэжэ һананаб — гээд, заводой парторг нүхэр Орлов дурадхаба.

— Үгы, болохогүй, тон яаралтайгаар бүтээгдэдэг слесарна орёо деталинуудые хэн хэхэ гээшэб. Дээдэ мэргэжэлтэй хоёр гурбан слесарьтай аад, тэдэнээ нишэ һииниэнь тараажа болохогүй, —гээд механическа цехын начальник буруушаана...

— Таа буруу ойлгонот, Владимир Романовичые бригадираар томилоод байгаа һаамнай, өөртэнь адли дээдэ мэргэжэлтэй слесарьнууд олоороо ургаха бэшэ гү —гээд эндэ һууһан инженернүүд цехын начальнигта хэлэнэ. Үнэхөөрөөшье тиимэ байһыень зүблөөндэ хабаадагшад ойлгожо, Владимир Мининиие комсомольско-залуушуудай бригадын бригадираар томилхо гэжэ шиидэбэ.

Арсаха, шархаахые мэдэхэгүй, хаана, ямар ажалда эльгээнэб, тэндэ бүхы шадалаараа оролдодог энэ нүхэрэй абари зан нюур шарай дээрэнь бэшээтэй шэнгээр харагдадаг. Энэ нүхэр хэһэн бүтээһэнөөрөө һанаагаа амардаггүй, улам ехэ амжалтын түлөө оролдолог юм.

Комсомольско - залуушуулай бригадын бүхы гэшүүд 1949 оной ахиндэ бүгэдөөрөө шахуу 2-дохи, 3-дахи разрядай слесарьнууд байһан аад, мүнөө 5-дахи, 6-дахи разрядай слесарьнууд болонхой. Энэ бригада 1949 оной эсэстэ «эрхим шанартай продукци гаргадаг бригада» гэһэн нэрэзэргэ олоо. Тиихэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байха юм. Мүнөө энэ бригадын гэшүүд СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэр бүри хоёр-гурбан нормонуудые дүүргэжэ байна. Энэ бригадын амжалтатай ажал хадаа бригадир Владимир Мининэй оролдосотой ажалай аша үрэ мүн.

* * *

Ажалшадай дунда большевистскэ агитаци ябуулагша байхаһаа хүндэтэй ямар хэрэг байхаб. Коммунист Владимир Минин үниһөө хойшо агитатораар хүдэлмэрилнэ.

—Арад зоной дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри ямар ёһоор ябуулнабта, — гэжэ энэ нүхэрһөө асуухада:

— Недели соо 2 дахин участогтаа ошогшоб, — гээд, сумка сооһоо сэбэрхэн тетрадь гаргажа, «Минии түсэб, хөөрэлдөө үнгэргэдэг конспектнүүдни» гэжэ һарбайна. Энэ тетрадь соонь «СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудые хэхэ Дүримэй» бүхы бүлэгүүдээр конспект табигдаһан байба. Тиихэдэ, республикын ба центральна газетэнүүд дээрэһээ абаһан һонирхолтой статьянууд тетрадайнь хуудаһануудай забһарта ябалсана.

Февралиин 7-ной үдэшэ нүхэр Минин өөрынгөө участогай һунгагшадта тон ехэ һонин асарба.

Энэ үдэшэ агитатор Владимир Минин хадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн зонууд тухай хөөрэлдөө үнгэргэбэ.

— Манай республикын ажалшад арадуудай агуухэ вождь Иосиф Виссарионович Сталиниие өөһэдынгөө түрүүшын кандидат болгон дэбжүүлбэ,—гээд, саашадань энэ үдэрэй газетын хуудаһан дээрэһээ Улан-Удын түмэрзамайхидай хамтын суглаан тухай статья уншаба.

Ж. Жамбуев.

УНШАГШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

★ ★ ★

Колхознигууд газетэ олоор захина

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд республиканска ба аймагай газетэнүүдые олоор захиба. 47 хэһэг «Бурят-Монголой Үнэн», 25 хэһэг «Бурят-Монгольская Правда» ба 78 хэһэг аймагай газетэ захиһан байна. Тэрэшэлэн олон колхозни-гууд центральна газетэнүүд ба журналнуудые абана.

Д. Ширабон.

Врачын оролдолго

Манай Кяхтын долоон жэлэй һургуулиин 7-дохи классай һурагша С. Маланова хүндөөр үбшэлжэ, Кяхта городой больницада оруулагдаһан юм. Тэндэ орохотойнь сасуу, тус больницын ахалагша врач — хирург Анна Петровна Тышкилова операци хэжэ, тэрэ нүхэрнай богонихон болзор соо эдэгээд, дахин һуража эхилбэ.

Манай һурагшые богонихон болзор соо эдэгээжэ, һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ арга олгоһонойнь түлөө нүхэр Анна Петровна Тышкиловада бүхы һурагшадайнгаа өөрһөө баясхалан хүргэнэбди.

Д. Хандажапов.

Залуу багшын амжалтанууд

Тамара Яковлевна Петухова Орехово-Зуевска багшанарай институдые дүүргээд, манай республика ерэһээр хоёр жэл болоо. Нүхэр Петухова Мухаршэбэрэй дунда һургуулида хүдэлмэрилнэ. Энэ багша һуралсалайнгаа занятинуудые тон һонирхолтойгоор үнгэргэдэг, һурагшадай ойлгосые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн шадабаритай багшанарай нэгэн болонхой. Жэшээлхэдэ, нүхэр Т. Я. Петуховагай хүтэлбэрилдэг 6-дахи классай 57 һурагшадай оройдоо нэгэниинь лэ тоо бодолгоор гээгдэжэ, бэшэниинь бултадаа һуралсалай түрүүшын хахад жэл соо һайн сэгнэлтэнүүдые туйлаһан байха юм.

Комсомолка—багша Петухова өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые ходо-доо дээшэлүүлдэг, гансашье педагогическа мэргэжэлээ бэшэ, мүн политическэ бэлэдхэлээ шангадхан, марксизм-ленинизмые шудалдаг юм.

П. Дёмин.

Комсомолец Цыбжитовэй фермэ

Хэжэнгын аймагай «Коминтерн» колхозой һүнэй-товарна фермые комсомолец Анзан Цыбжитов хүтэлбэрилжэ байдаг юм.

Нүхэр Цыбжитовэй фермынхид (дииилэхинь залуушуул) комсомольсхоор, габшагайгаар хүдэлмэриижэ, 1949 ондо эбэртэ бодо мал үсхэхэ түсэбөө 102 процент дүүргээ.

В. Дугарцыренов.

Колхознигуудай баян олзо

1949 ондо Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой гэшүүд артельнэ ажахыгаа нилээд хүгжөөһэн байна. Адуу малай байдал ба харууһые улам һайжаруулжа, малажалые хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн ороохото культурануудай яһала һайн ургаса хуряагаад, гүрэнтээ болзорһоо урид тооноһон, хабарай тарилгада хүсэд хүрэхэ үрһэ хааһан байна.

Үнгэрһэн оной ажахын жэлэй тоосоо табяад байхада, колхозынь нилээд ехэ орошо оруулһан, колхозниугудынь баян олзо олоһон байба. Жэшээлхэдэ, гахайн-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэ Феоктиста Куприяновна Федорова Вера басагантаяа хамта 1654 ажалта үдэр олоод, тэрээндээ 400 гаран пүүд таряа, 1000 шахуу түхэриг мүнгэ, горьтойхон тооной овоошь болон бусад продуктнуудые абаха болоо. Тэрэшэлэн хонишон нүхэр Филатовай бүлэ 1842 ажалта үдэр олоо. Ажалта үдэртөө 470 пүүд таряа, мянга гаран түхэриг мүнгэ абаха байна. Гадна, нүхэр Филатовта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 20 хонин үгтөө. Энэ мэтэ элбэг баян олзо абаһан колхознигууд тус колхоздо олон.

Ажалта үдэрнүүдээ хүндэтэйгөөр сэгнүүлжэ, жэл ерэхэ тудам баяжажа байһан энэ артелиин гэшүүд һунгалтануудай үдэрые эрхим амжалтаар уттахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

К. Васильев.

20-дохи жэлээ колхозой гүүртые хүтэлбэрилнэ

Цымжит Базарова Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Яруу-на) эбэртэ бодо малай нэгэ гүүртые 2-дохи жэлэ, хүтэлбэрилнэ. Энэ хугасаа соо нүхэр Базаровагай гүүртэнь колхоздо мүнөө бии байгаа үхэрнүүдэй хахадые шахуу үсхэбэрилһэн байха юм.

Малажал дээрэ олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, эрхим мэргэжэлтэй болоһон энэ нүхэрэй дүй дүршэлые колхозой малшад халан абадаг.

Онюута гэжэ нютагта түбхинэһэн энэ гүүртын мал бултадаа тобир тарганаар ондо орожо байна. Мүнөө шэнэ түлнүүдые абажа эхилээ.

1949 ондо хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгөөр нүхэр Базарова ажалай нэмэлтэ түлбэридэ нэгэ бүрүү абаба.

Һайн концерт харуулаа

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи комсомольско организациин гэшүүд уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ бултадаа шахуу хабаадалсадаг юм. Һаяхан эндэхи комсомолецууд Д. Жанаев, Н. Дамдинов, М. Дугаржапова, М. Ралнаева, Б. Дашиев, Д. Цыренова, И. Полянский гэгшэд һонирхолтой концерт бэлэдхэжэ, аймагай центртэ болоһон уранһайханай самодеятельностиин харалгада хабаадалсажа, һайн сэгнэлтэ абаа.

Ш. Гомбоев.

Һуралсалай хүдэлмэри һайжаруулагдаа

Һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадта Бичурын аймагай олохон һургуулинууд һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие нилээд һайжаруулаа. Шэбэртын долоон жэлэй һургуулиин багшанар нүхэд Магбанова, Миронова гэгшэд бүхы һурагшадайнгаа һайнаар һураха ябадалые туйлаа. Тэрэшэлэн багшанар Разуваева, Бухольцева, Белых, Ефремова, Корнеева гэгшэд зааһан предмедүүдээ һайнаар ойлгуулна. Эдэнэр харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые өөһэдөө бэлэдхээд, зүбөөр хэрэглэдэг байха юм. Мүн һуралсалдаа гээгдэдэг һурагшадтай тусхай занятинуудые үнгэргэдэг байна. Һурагшадайнгаа эхэ эсэгэтэйнь эдэ багшанар хододоо холбоо барисаатай байдаг. Һурагшын байра байдал тухай, гэртээ номоо хэрзэргэ үзэдэг тухай саг үргэлжэ һонирхожо байдаг.

Зүгөөр, аймагай зарим һургуулинуудта һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Үхибүүдые бултыень һуралсалда хабаадуулха тухай анхарал багаар табигдана. Тэрэшэлэн зааһан материалнуудаа ажал хүдэлмэритэй, ажабайдалтай холбохо ябадал һула. Жэшээлхэдэ, Бичура тосхоной «Красное знамя труда» гэжэ колхоздо фруктово ба жэмэстэ модоной сад, мичуринска пункт, халтар хара үнэгэнэй фермэ бии. Теэд, Бичурын олонхи һургуулинхид дурсагдагша колхоздо экскурсаар гарадаггүй. Иимэрхүү дутагдалнууд үшөөл олон.

Ушар иимэһээ, аймагай һургуулинууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуунуудые усадхажа, һуралсал-хүмүүжэлэйнгээ хүдэлмэриин идейнэ хэмжээень улам дээшэлүүлхын түлөө большевистскээр тэмсэхэ зэргэтэй.

Ф. Степанов.

ХАНИНАР.

М. Минеевэй фото-этюд.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

БАСАГАНАЙ ЗАХЯА

Баатар Москвагаа зорижо,
Байкалай айлшан, мордоорой.
Бушуу нүхэдөө золгожо,
Бурядай мэндэ хүргөөрэй.
Залуу бурят басаган,
Захижа, юрөөжэ байнам.
Колхоз баялиг нютагнай
Хатартай, дуутай байна гээрэй.
Холо, ойрын урагуудта
Хоримой төөлэй бэлэн гээрэй.
Залуу бурят басаган,
Захижа, юрөөжэ байнам.
Энэ жэлэймнай ургаса
Элбэгээр орден абахань гээрэй.
Эрхим шэлэдэг басагаднай
Институдта ерэхэнь гээрэй.
Залуу бурят басаган,
Захижа, юрөөжэ байнам.
Хэрэм мавзолейн үмэнэ
Кремлиин зүрхэ шагнаарай.
Тэндэ дууланһан һониноо
Телефоноор сэхэ дуулгаарай.
Залуу бурят басаган,
Захижа, юрөөжэ байнам.

14 үнеэнһээ 19 тугал

Бичурын аймагай Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан Екатерина Онохова 1949 ондо даажа байһан 14 үнеэнһээ 19 тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээд, буруушадта тушааба.

Ц. Дулзунов.

153 мянган түхэригэй шүүбэри

Мухаршэбэрэй аймагай нөөсэлгын касса 1949 он соо гүрэнэй урьһаламжануудаар 153.400 түхэриг мүнгэ урьһаламжа баригшадта түлэбэ. Тэрэнэйнь 75.500 түхэриг Гүрэнэй 2 процентнэ урьһаламжын облигацинуудаар, 47.500 түхэриг СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй хоёрдохи, 30.400 түхэриг Гурбадахи урьһаламжын облигацинуудаар шүүгдэһэн байна.

М. Елаев.

Тобшо һонинууд

◆ **Сабшалангай газар дээрэ 1672 хоорбо наг шэбхэ.** Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад энэ жэлдэ сабшалангай үндэр ургаса хуряахын зорилгоор, 1672 хоорбо наг шэбхэ сабшалангай газар дээрэ гаргаба.

◆ **Колхозой дархан.** Яруунын аймагай «Улаан-Ярууна» колхозой дархан Цыбекжап Буниев колхозойнгоо тогтоһон сагһаа хойшо дархаар хүдэлмэрилжэ, 340 тэргэ, 250 шарга хэһэн байна.

◆ **Эрхим ажалай үрэ.** Закаменай аймагай «Улаан-Далахай» колхозой хонишон Лубсанханда Самбуева үнгэрэгшэ жэлдэ хонидоо тобир тарганаар харууһалжа, түлыень хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байна. Нүхэр Самбуева эрхим хүдэлмэриингөө түлөө 9 хони ажалай нэмэлтэ түлөөһэ абаба.

◆ **Һурагшадай эдэбхи.** Сутайн долоон жэлэй һургуулиин һурагшанар недели бүхэндэ вечер эмхидхэнэ, Тэндээ шэнэ шэнэ шүлэг уншажа, дуу дуулажа, танца ба ёхор наадажа һурана. Мүнөө дуунай хэдэн шэнэ аялгада һуража, дууладаг болоо.

◆ **Малаа һайнаар ондо оруулжа байна.** Заиграйн аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 1949 ондо ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргээ һэн. Мүнөө тэдэнэр малаа тобир тарганаар ондо оруулжа байна.

ООН-до СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Я. А. Малик ООН-эй генеральна секретарь Трюгве Лидэ бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 10. (ТАСС). ООН-до СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. Я. Малик ООН-эй генеральна секретарь Трюгве Лидэ бэшэг эльгээбэ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Хүндэтэ господин генеральна секретарь!

Байгша оной январиин 19-дэ атомна энерги тушаа ООН-эй комиссиин саг үргэлжын гэшүүдэй консультативна 14-дэхи заседани дээрэ болоһон ушар хадаа атомна энерги тушаа ООН-эй комиссидахи США-гэй, Англиин, Франциин ба Канадын түлөөлэгшэдэй нэрэһээ танай эльгээһэн мэдүүлгэ соо буруугаар найруулагданхай ба тохёолдоһон байдал тушаа зүб ойлгомжо үгэхэгүй байһан туладань, СССР-эй делегаци иимэ мэдүүлгэ хэхые шухалада тоолоно гэбэл:

«Советскэ Союзай түлөөлэгшын баримталһан хараа бодолһоо шалтагаалан» атомна асуудал тушаа шухала консультацинууд таһалагдаа гэжэ США-гэй, Англиин, Франциин ба Канадын түлөөлэгшэдэй мэдүүлгэ соо баталан хэлэгдээшэнь буруу байна, тус асуудалнуудаар советскэ делегациин баримталһан хараа бодолые хазагайруулһан ябадал болоно. 1950 оной январиин 19-дэ атомна комиссиин саг үргэлжын гэшүүдэй консультативна зүблөөн дээрэ СССР-эй түлөөлэгшын хэһэн мэдүүлгэнүүдэй (эндэ хамжуулагдаһан) текстнүүдһээ харахада, хэрэг ушар бодото дээрээ иимэ байна:

Хитадай ба хитад арадай түлөөлэгшэ байжа шадахагүй гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшые ООН-эй органуудһаа гаргаха гэһэн Хитадай Арадай республикын арадай Центральна правительствын эрилтые СССР-эй түлөөлэгшэ дэмжэһэн байна.

Энээнтэй зохилдуулан, СССР-эй түлөөлэгшэ болбол атомна энерги тушаа ООН-эй комиссиин саг үргэлжын гэшүүдые консультативна зүблөөнэй гэшүүдэй составһаа гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшые (Хитадые түлөөлжэ шадахагүй түладань) гаргаха дурадхал оруулһан, тиихэтэеэ хамта гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшын хабаадажа байгаа сагта тус консультацинуудта хабаадахагүйбди гэжэ мэдүүлһэн байгаа.

Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин ба Канадын түлөөлэгшэд хадаа советскэ түлөөлэгшын тус дурадхалые буруушааһан байна. тиихэдэнь СССР-эй түлөөлэгшэ зохихо мэдүүлгэ хээд, консультативна зүблөөнһөө гаража ошохо баатай болоһон байгаа.

Тиимэ болохолоороо, атомна комиссиин саг үргэлжын гэшүүдэй консультацинуудынь «Советскэ Союзай түлөөлэгшын баримталһан хараа бодол дээрэһээ» бэшэ, харин атомна асуудалаар консультативна зүблөөнэй составһаа гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшые гаргахаяа арсаһан 4 оронуудай дурсагдаһан түлөөлэгшэдэй баримталһан хараа бодолһоо шалтагаалһан байна. Гоминдановска бүлэгэй түлөөлэгшэ хадаа Хитадай Арадай республикын арадай Центральна правительствын хуулита мэдүүлгэнүүд ба эрилтын байһаар байтарнь, США-гэй, Великобританиин, Франциин ба Канадын правительствонуудай түлөөлэгшэдэй дэмжэлгэдэ түшэглэн, тус консультативна зүблөөндэ хуули бусаар байжа үргэлжэлхые һэдэнэ».

Атомна энерги тушаа ООН-эй комиссиин саг үргэлжын гэшүүдэй —6 гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй консультативна зүблөөн дээрэ 1950 оной январиин 19-дэ СССР-эй түлөөлэгшын хэһэн хоёр мэдүүлгэ тус бэшэгтэ хамжуулагдаа.

Вьетнамда французуудаар эзэмдэгдэһэн районуудһаа бандитска добтолго хэһэн гоминдановска сэрэгүүдые бута сохилго

ПЕКИН, февралиин 11. (ТАСС). Хоёр үдэр үргэлжэлһэн байлдаанай һүүлээр, Арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгүүд хадаа Вьетнамда французуудаар эзэмдэгдэһэн районуудһаа Гуанси провинциин баруун-урда хуби руу шэлжэн ороһон гоминдановска 6000 шахуу солдадууд ба офицернүүдые бэһэлээд, плендэ абаба гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Плендэ абтагдагшадай дунда — гоминдановска дээдэ тушаалтай олон офицернүүд, тэрэ тоодо гоминдановска 17-дохи армейскэ бүлэгэй командалагша Лю Цзя-шу ба штабай начальнигай орлогшо гэхэ мэтэнэр бии.

Баруун Германиин ажалшад үгырэн хооһоржо ба олоороо хүдэлмэригүйдэжэ байна

БЕРЛИН, февралиин 11. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Боннско парламентын депутат — коммунист Герман Нудинг гэгшэ заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Баруун Германида хүдэлмэригүйдэлгын айхабтар ехээр ургалгада хүргэһэн Аденауэрын «правительствын» политикые эрид шангаар шүүмжэлбэ.

Баруун Германида хүдэлмэригүйшүүлэй тоо үдэр бүри ургана. Гансахан залуушуулай дунда 510 мянган хүдэлмэригүйшүүл бии байха юм. Ажал олохо ямаршье перспективэгүй хүнүүд — мүнөө һургуулинуудта һуража байгшадай хабартаа дүүргэжэ гарахадань, байдал бүри хэсүү болохо байна.

Азида зорюулһан „Маршаллай бага түсэб“

ГААГА, февралиин 12. (ТАСС). Американска зонхилхы нюурнууд «Маршаллай түсэбые» Азида бэелүүлхээр хараална гэжэ голландска «Де Ваархейд» газетэ бэшэнэ. Тэрэ газетэ иигэжэ мэдүүлһэн байна:

«Индонезиин холбоото штадуудта бэеэ дааха эрхэнүүдэй олгогдохоёо байхада, американска правительство болбол Индонези тушаа өөрынгөө экономическа эрилтэнүүдые тодорхойлһон меморандумтайгаар голландска правительствода хандаһан байгаа. Гүрэнэй департаментаар зохёогдоһон тэдэ меморандумууд соонь Азида зорюулһан, «Маршаллай бага түсэбэй» условинууд оронхой байна. Ази тушаа Маршаллай түсэб бэелүүлхэ американска условинууд Коломбодо Бевинэй хүтэлбэри доро болоһон конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Американска проектын ёһоор Азида зорюулһан «Маршаллай бага түсэбтэ» Инди, Пакистан, Цейлон, Бирма, Сиам, Индо-Хитад, Индонези, Австрали ба Шэнэ Зеланди мүн л оруулагдахань гэнэ.

Бактериологическа дайнай центрынь Токиодо байгаа

ТОКИО, февралиин 9. (ТАСС). Японско армиин зүгһөө бактериологическа дайнай бэлэдхэл хэһэн ба бактериологическа зэбсэг хэрэглэһэн ябадалые балшыса элирүүлһэн статья февралиин 8-да «Акахата» газетэдэ толилогдоо. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Бактериологическа дайнда бэлэдхэһэнэйнь түлөө японско сэрэгэй гэмтэдые үнгэрэгшэ оной декабриин 30-да сүүдлэһэн Советскэ Союзай Сэрэгэй Трибунал хадаа Маньчжурида бактериологическа дай хэхын тула японско армиин ехээр түхеэржэ байһан ябадалые балшыса элирүүлээ. Бактериологическа дайнда Японии бэлэдхэһэн центрынь Токиогой Вакамацу-Циодохи урдын сэрэгэй-медицинскэ училищида байгаа. Тус училищиин нюуса хуби доторхи анти-эпидемическэ лаборатори соо бактериологическа мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэдэг байһан юм. Энэ лабораториин дэргэдэ газар малтажа тодхоглоһон ехэ завод бии байгаа.

Лаборатори доторнь медицинскэ албанай генерал-лейтенант Исии Дзиро гэгшын хүтэлбэри доро медицинскэ албанай хэдэн мянга генералнууд ба офицернүүд, арми-да хамаатай врачууд хүдэлмэрилдэг байгаа. Мүн тэндэ дүйрэнэй гэдэһэнэй, халуун тахалай (үх-хёройхын тулада), сапын ба бусад үбшэнүүдэй (мори ба малнууд үбшэлүүлхын тулада), хабдар (хүнүүдтэ зорюулан) бактеринүүдые үдхэдэг, тэдээниие хэрэглэхэ методуудые, самолёт дээрэһээ ти-мэ бактери сасаха арганнуудые, м-нэ, гранат, һомо, шэл боомбо г-мэтэнүүдые бактеринүүдээр ду-гэхэ арга шэнжэлдэг байба.

Тиимэ үбшэн халдаһан ами-дай шуһые хүнэй организм руу-ридаг, боомоор бузараагда-байра соо хүнүүдые байлга-байгаа. Тэндэ хэглэдэг туршал-нуудһаа гэмтэһэн, сэрэгэй гражданска 200 үлүүтэй нюур-тухай мэлээнүүдтэй таблица-тусхай комнато соо байдаг ба-

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСАНО-

ҺУРАГШАДАЙ ФИЗИЧЕСКЭ ХҮМҮҮЖЭЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

★

К. ПОПОВ, РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын инспектор

★ ★

Большевистскэ парти, советскэ правительство ба нүхэр Сталин хадаа эдир залуушуулые физическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулдаг байна. Хүдэр шираг, элүүр энхэ, солбон дорюун залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ тушаа хүдэлмэри манай Эхэ орон дотор тон үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байдаг.

Спортивна хүмүүжүүлгын газарнуудай—стадионуудай, уһанай станцинуудай, үхибүүдэй спортивна һургуулинуудай тоонь жэлһээ жэлдэ олошорно. Залуушуулай физическэ талааран хатуужан хүмүүжэхэ арга боломжонууд улам бүри үргэлэнэ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол 1949 оной декабриин 27-до гаргаһан тогтоол соогоо һургуулинуудта спортивна хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тушаа тодо һонор заабаринуудые үгэһэн байна.

Энэ тогтоолой гараһанһаа хойшо Бурят-Монголой республикын һургуулинуудта һурагшадые физическэ талаар хүмүүжүүлгэ нилээд һайжарвуулагдаа. Улан-Удэ городой № 2, № 23 һургуулннуудта, Кяхтын ба Кабанскын дунда һургуулинуудта һурагшадые физическэ талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Эндэ физкультурна коллективүүд саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэ. Гимнастикын, санаар ябалгын, шатар ба даам наадалгын секцинүүд хүдэлмэрилдэг. Дурсагдагша һургуулинуудай директорнүүд ба бүхы багшанар һурагшадайнгаа физическэ хүмүүжэлдэ бодото анхаралаа хандуулдаг, энээниие һуралсалай-педагогическа процессэй шухала хубинуудайнь нэгэн гэжэ мэдэрдэг байха юм.

Үнэгэтэйн дунда һургуулиин һурагшадай дунда физическэ хүмүүжүүлгын урогууд һайнаар үнгэргэгдэдэг. Эндэхи һурагшад санын болон конькиин һорёонуудые, хүнгэн атлётикээр ба гимнастикаар мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ, түрүү һуури эзэлһэн һурагшадаа аймагай ба республиканска спартакиадануудта хабаадуулаа.

Бурят-Монголой АССР-эй гэгээрэлэй Министерство болбол 1949—50 онуудай һуралсалай түрүүшын хахад жэл соо спортивна хүдэлмэриие һайжаруулха талаар нилээд олон хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэн байна. Намар үнгэргэгдэһэн эстафетэдэ мянга шахуу һурагшад хабаадаа. Аймагуудта ба городуудта үнгэргэгдэһэн, һургуулинуудай хоорондохи спортивна мүрысөөнүүдтэ һурагшад мүн олоороо хабаадаһан байгаа.

Гэхэтэй хамта, республикын городуудай ба аймагуудай олохон һургуулинуудта һурагшадые физическээр хүмүүжүүлгэ үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаар. Зарим һургуулинуудай директорнүүд физическэ хүмүүжүүлгын урогуудые хойшолуулжа, ондоо темээр занятинуудые хэдэг байна. Зарим һургуулинуудта спортивна зэмсэгүүд ба түхеэрэлгэнүүдэй үгы байһан дээрэһээ физическэ хүмүүжүүлгын урогууд хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Тиихэдэ, БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерство болбол һургуулинуудта һурагшадые физическэ талаар хүмүүжүүлгын хэрзэргэ ябуулагдажа байһыень шалгажа үзэдэггүй, хиналга эмхидхэлэггүй байха юм. Жэшээнь, Министерство хадаа һуралсалай түрүүшын хахад жэл соо һургуулинуудта физическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһаниие ороойдоо шалгаагүй. Тэрэшэлэн Хориин аймагай дунда һургуулида һуралсалай ябасые шалгажа үзэһэн аад, тэндэ физическэ хүмүүжүүлгын ямараар ябуулагдажа байһаниие оройдоо һонирхонгүй гараа.

Зэдын, Яруунын, Хориин аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Петряков, Ажеев, Таймаков гэгшэд һуралсалай ябаса тухай тоосоонууд соогоо физическэ хүмүүжүүлгэ тухай нэгэшье үгэ хэлээгүй.

Мүнөө бүхы һургуулинуудта физическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, энэ асуудалаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые хэрэг дээрэнь гүйсэдөөр бэелүүлхэ шухала.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); междугородных переговоров—16.

Н—02234. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.